Lietas Nr. A420138325
A42-01383-25/4
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0701.A420138325.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025.gada 1.jūlijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Līga Biksiniece-Martinova,

piedaloties pieteicējas /Persona A/ pārstāvim /Persona B/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei /Persona C/,

atklātā tiesas sēdē *Microsoft Teams* videokonferences režīmā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja /Persona A/, Krievijas Federācijas (turpmāk – Krievija) pilsone, 2024. gada 30.septembrī vērsās Valsts robežsardzē ar iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā. Iesniegumā pieteicēja norādīja, ka lūdz piešķirt bēgļa statusu viņas politiskās pārliecības dēļ. Sākotnējā intervijā pieteicēja norādīja, ka Krievijā palicis viņas brālis, 78 gadus vecs, kurš slimo ar onkoloģisku slimību. Kontaktus ar brāli neuztur, apvienojusies ar saviem vienīgajiem ģimenes locekļiem, kuri pastāvīgi dzīvo Latvijā. Meitas laulātais kopš 2022. gada ir aktīvs Ukrainas atbalstītājs. Pieteicēja un viņas ģimenes locekļi publiski nosoda karu Ukrainā, ir uzņēmuši Ukrainas bēgļus un snieguši atbalstu. Ziedojuši personīgos līdzekļus nevalstiskajai organizācijai /Organizācija A/, savukārt meitas laulātā uzņēmums Ukrainas atbalstam ziedojis vairāk par 200 000 *euro*. Pieteicēja ir parakstījusi anketu uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, kurā viņa atzīst Krimu kā Ukrainas neatņemamu sastāvdaļu. Pieteicējai, atgriežoties Krievijā, pastāv reāli draudi veselībai un brīvībai, bailes no Krievijas varas iestāžu vajāšanas. Pieteicējai ir nepieciešama pleca un muguras operācija. Personiskajā intervijā pieteicēja papildus norādīja ka pēc pārcelšanās uz Latviju 2019. gadā uz Krieviju izceļojusi tikai vienu reizi 2022. gada sākumā pirms kara Ukrainā. Latvijā pieteicējas dzīvi nodrošina viņas ģimene, nav nepieciešama sociāla palīdzība vai pabalsti. Izmantojot pieteicēju, Krievijas varas iestādes varētu šantažēt meitas laulāto.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2025. gada 28. februāra lēmumu Nr. 172/PLN/2025 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) pieteicējai atteikts piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja nav sniegusi informāciju, ka viņa savā izcelsmes valstī būtu saskārusies vai atgriežoties varētu saskarties ar vajāšanu, kas saistīta ar viņas rasi, reliģiju, tautību vai piederību noteiktai sociālai grupai, līdz ar to nav pamata vērtēt atbilstību iepriekšminētajiem kritērijiem. Vienlaikus ir izvērtējama vajāšanas iespējamība Krievijā saistībā ar pieteicējas politiskajiem uzskatiem un uzskatiem, kurus viņai varētu piedēvēt.

[2.2] Nav konstatējams, ka pieteicēja Krievijā vispār būtu bijusi politiski aktīva, proti, viņa nav bijusi iesaistīta opozīcijas kustībā, cilvēktiesību vai pilsoniskajās aktivitātēs, publiski paudusi viedokli publikācijās par sociāli nozīmīgiem jautājumiem, kandidējusi vēlēšanās, piedalījusies mītiņos vai protesta akcijās, tādējādi piesaistot savas izcelsmes valsts varas iestāžu uzmanību.

[2.3] Nav konstatējams, ka pirms izbraukšanas no Krievijas pieteicējai bija tiešs un nepārprotams dzīvības vai cilvēka pamattiesību apdraudējums, kas norādītu uz nepieciešamību bēgt no izcelsmes valsts. Pieteicēja izceļojusi no izcelsmes valsts personīgu motīvu vadīta, nevis bailēs no vajāšanas. Arī 2022.gada sākumā, atgriežoties Krievijā, pieteicēja nav saskārusies ar kādām problēmām politiskās pārliecības dēļ.

[2.4] Nav konstatējams, ka pieteicēja arī pēc izceļošanas no Krievijas būtu jebkādā veidā bijusi politiski aktīva, piemēram, piedalījusies publiskos pasākumos Ukrainas atbalstam vai publicējusi politiska rakstura ierakstus sociālajos tīklos, tādējādi raisot Krievijas varas iestāžu vēlmi īstenot pret patvēruma meklētāju vajāšanas darbības nolūkā novērst viņas turpmāku politisko darbību. No patvēruma procedūras laikā sniegtajiem paskaidrojumiem un lietas materiāliem nav konstatējams, ka pieteicējai piemistu tāda veida politiskie uzskati, lai uzskatītu tos par nozīmīgu politisko pārliecību Patvēruma likuma izpratnē un, vēl jo vairāk, ka tie būtu bijuši noturīgi un kļūti zināmi izcelsmes valsts varas iestādēm, kas šī iemesla dēļ varētu pret viņu vērsties. Atklāta politisko uzskatu paušana savu paziņu un draugu lokā, kā arī gadījumos, ja kāds par to jautā, nav uzskatāma par nozīmīgu politisko aktivitāti vai publisku politisko uzskatu demonstrēšanu, kas secīgi varētu novest pie vajāšanas Krievijā. Minēto apstiprina apstāklis, ka pieteicēja Krievijas vēstniecībā Latvijā bez problēmām 2022. gada 9. novembrī saņēmusi jaunu ceļošanas dokumentu.

[2.5] Ir apšaubāms, ka informācija par pieteicējas meitas laulātā finansiālo atbalstu Ukrainai varētu nonākt Krievijas varas iestāžu rīcībā, ņemot vērā to, ka maksājumi nav veikti, izmantojot Krievijas maksājuma sistēmas, turklāt, pat šāda pieņēmuma gadījumā ir maz ticams, ka pieteicējas meitas laulātā veiktos pārskaitījumus varētu saistīt ar pieteicēju.

[2.6] Anketā uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai uz jautājumu, vai pieteicēja ir sniegusi jebkādu atbalstu Ukrainai vai tās pilsoņiem, viņa atbildējusi noraidoši, kas liecina, ka pieteicējas pašas ieskatā viņas darbības Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam, pat ja tādas ir bijušas, nav bijušas nozīmīgas.

[2.7] Pieteicējas norādītais par meitas laulātā publiski pausto nosodījumu Krievijas agresijai un viņa uzņēmuma sniegtais atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem atbilst publiski pieejamai informācijai. Tomēr pieteicējas znots nav uzskatāms par prominentu opozīcijas pārstāvi vai sabiedrisko aktīvistu, kurš regulāri pauž kritiku Krievijas varai,. Nav ziņu, ka Krievijas varas iestādes izrādītu interesi par pieteicējas znotu kā par varai nelojālu personu.

[2.8] Anketā pieteicēja norādījusi, ka viņai nav pieejas viņas Krievijas bankas konta internetbankai, bet viņa plānojusi to nokārtot, izbraucot uz Krieviju, kas liecina, ka arī īsi pirms patvēruma lūgšanas pieteicēja nav baidījusies ceļot uz Krieviju, tieši otrādi, viņa ir plānojusi atgriezties izcelsmes valstī, lai nokārtotu formalitātes. Pieteicējas vēlme uzturēties Latvijā ir saistīta ar personiskajiem un ģimenes apstākļiem, ko apstiprina arī fakts, ka iesniegumu patvēruma pieprasīšanai viņa iesniedza tikai 2024. gada 30. septembrī, t.i., uzreiz pēc tam, kad tiesa lietā Nr. A420204924 noraidīja viņas lūgumu par pagaidu noregulējuma piemērošanu, ar kuru viņai tiktu piešķirta termiņuzturēšanās atļauja Latvijā. Ir pamats secināt, ka arī pašas pieteicējas uztverē viņas apdraudējuma līmenis nebija pietiekoši augsts, lai meklētu palīdzību nekavējoties, un lietā nav ziņu par objektīviem apstākļiem, kuru dēļ iesniegumu nevarēja iesniegt agrāk.

[2.9] Nav pamata konstatēt, ka pieteicējai Krievijā iepriekš būtu tikusi atteikta veselības pakalpojumu sniegšana, kā arī publiski pieejamā informācija par veselības aprūpes sistēmu Krievijā neliecina, ka pieteicējai varētu tikt atteikta vai nebūt pieejama nepieciešamā medicīniskā palīdzība. Turklāt nav pamata secināt, ka pieteicējai būtu smagi garīgās vai fiziskās veselības traucējumi un viņas izcelsmes valstī nav piemērotas ārstēšanās iespējas, kā rezultātā pastāvētu reāls un pierādīts risks, ka viņas veselības stāvoklis varētu būtiski un neatgriezeniski pasliktināties.

[2.10] Nav konstatējams, ka pieteicējai varētu pastāvēt būtiskas sociāla vai kultūras rakstura integrācijas grūtības, kā arī problēmas nodrošināt sev iztiku. Pieteicēja Krievijā ir nodzīvojusi visu savu dzīvi, ieguvusi izglītību, strādājusi, saņem Krievijas pensiju, un viņai Omskā joprojām pieder dzīvoklis.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Pieteicēja izmantoja administratīvajā lietā Nr. A420204924 Iekšlietu ministrijas ieteikto iespēju lūgt piešķirt bēgļa un alternatīvo statusu nolūkā, pasargāt sevi no politiski motivētas vajāšanas riska Krievijā.

[3.2] Pārvalde nav ņēmusi vērā Krievijas īpatnības, kur maskēts naidīgums, sistēma un personiska uzticība diktatoram stāv augstāk par likumu un valsts interesēm. Pieteicēja var tikt pakļauta emocionālai un psiholoģiskai vardarbībai, jo Latvijā uzturas, kopš 2019. gada un Krievijā kontaktus faktiski neuztur. Tas, ka pieteicējas meita tikko ieguvusi Latvijas pilsonību, vēl vairāk pastiprina vietējo varas iestāžu, kaimiņu un brāļa neapmierinātību.

[3.3] Pieteicēja savus uzskatus nav paudusi publiski, taču agri vai vēlu tā var tos izteikt, tādēļ nav pamata nelabvēlīga lēmuma pieņemšanai.

[3.4] Pārsūdzētajā lēmumā norādīta informācija par zāļu pieejamību Krievijā neatbilst faktiskajai situācijai, un ir pretēja Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas izveidotajā portālā „Sargs.lv" ievietotajai.

[3.5] Pieteicēja nekad nav apgalvojusi, ka personīgi būtu politiski aktīva vai iesaistīta opozīcijas kustībā. Pieteicēja ir norādījusi, ka Latvijas Republikā jūtas droši, kopā ar savu ģimeni – meitu, znotu un mazmeitām laikā, kad Krievija iebrukusi Ukrainā. Pieteicēja Latvijas kompetentajām iestādēm vairākkārt ir apliecinājusi savu nostāju par notiekošo Krievijā.

[3.6] Pieteicējas znots ir sabiedriski aktīvs un ir publiski paudis savu politisko nostāju. Pieteicēja ir finansiāli atkarīga no meitas un znota, jo pašai nav finansiālu līdzekļu, tādēļ anketā un intervijā personīgu palīdzību Ukrainai un tās tautai nenorādīja.

[3.7] Pieteicējai netika dota iespēja iesniegt papildinājumus vai skaidrojumus, lai paskaidrotu pārvaldei neskaidros jautājumus.

[3.8] Lai likumīgi uzturētos Latvijas Republikā, pieteicējas ģimenes locekļiem ik pa brīdim bija nepieciešami ceļošanai derīgi dokumenti, un tos varēja iegūt tikai Krievijas vēstniecības Konsulārajā nodaļā Rīgā, veicot attiecīgu maksājumu.

[3.9] Pārvalde nav veikusi pieteicējas individuālo apstākļu izvērtējumu, lēmumā norādītās atsauces ir novecojušas, ir ievērojami mainījušies apstākļi, ar kuriem tika pamatots lēmums, un pieteicējas izcelsmes valsts nevar nodrošināt aizsardzību pret smagu kaitējumu. Šādi pieteicēja varētu tikt nostādīta tādā situācijā, kas ir tik nopietna, ka tā var tikt pielīdzināta necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei, kas ir aizliegta ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pantu.

[3.10] Atšķirīgā attieksme pret pieteicēju salīdzinājumā ar citiem līdzīgos apstākļos esošiem patvēruma meklētājiem pārkāpj Administratīvā procesa likuma 6. pantā norādīto vienlīdzības principu.

[4] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus uzsvēra, ka pieteicējai ir tiesības uz ģimenes dzīvi ar savu meitu, kura vēlas par viņu rūpēties vecumdienās. Skaidroja, ka pieteicējai ir pasliktinājies veselības stāvoklis – ir diagnosticēta vecuma demence, kas prasa uzraudzību. Šķirot no ģimenes, pieteicēja tiks atstāta bezpalīdzības stāvoklī.

Pārvaldes pārstāve pieteikumu uzskatīja par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz pārsūdzēto lēmumu.

Motīvu daļa

[6] Patvēruma likuma 37. panta pirmā daļa noteic, ka uz bēgļa statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas sakarā ar viņa rasi, reliģiju, tautību, piederību pie noteiktas sociālās grupas vai viņa politiskajiem uzskatiem, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt savas valstspiederības valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kurš, būdams ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, tādu pašu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas tajā atgriezties un uz kuru neattiecas šā likuma 45. panta nosacījumi.

Lai atzītu, ka personai ir tiesības uz bēgļa statusu, nepietiek, ka persona apgalvo, ka viņa baidās no vajāšanas. Šādām bailēm ir jābūt objektīvi pamatotām. Novērtējot, vai bailes ir objektīvi pamatotas, ir jāanalizē situācija valstī, no kuras persona bēg, kā arī jāvērtē pieteicēja sniegto paskaidrojumu ticamība (*Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status*, *38., 42. punkts*).

Patvēruma likuma 39. panta pirmās daļas 5. punkts noteic, ka izvērtējot vajāšanas iemeslus, ņem vērā patvēruma meklētāja politiskos uzskatus vai viedokli par šā likuma 42. pantā minētajiem iespējamiem vajātājiem un viņu politiku neatkarīgi no tā, vai patvēruma meklētājs rīkojies saskaņā ar savu viedokli. Saskaņā ar Patvēruma likuma 42. panta noteikumiem, vajātāji vai smaga kaitējuma nodarītāji var būt: 1) izcelsmes valsts; 2) izcelsmes valsts partijas vai organizācijas, kas kontrolē šo valsti vai būtisku tās teritorijas daļu; 3) izcelsmes valsts grupējumi vai personas, ja ir iespējams pierādīt, ka izcelsmes valsts, tās partijas vai organizācijas vai starptautiskās organizācijas nav spējīgas vai nevēlas nodrošināt aizsardzību pret vajāšanu vai smagu kaitējumu, kā noteikts šā likuma 43. pantā.

Vienlaikus fakts, ka personas politiskie uzskati atšķiras no valdības uzskatiem, pats par sevi vēl nav iemesls, lai pieprasītu bēgļa statusu, personai jāpierāda, ka viņam šādu uzskatu dēļ ir bail no vajāšanas. Tādā gadījumā personai vajadzētu būt tādiem uzskatiem, kas nav pieņemami valdībai, jo tie kritizētu tās politiku un metodes. Tas nozīmētu, ka personas uzskati kļuvuši zināmi varas iestādēm vai arī tās šādus uzskatus viņam piedēvē. Var būt situācijas, kad persona savus uzskatus nav paudusi. Taču, ja personai ir ļoti spēcīga pārliecība, būtu loģiski pieņemt, ka agrāk vai vēlāk tā savus uzskatus izteiks un nonāks konfliktā ar varas iestādēm. Gadījumos, kad to var pamatoti pieņemt, var uzskatīt, ka personai ir pamatotas bailes no vajāšanas politisko uzskatu dēļ (*sk. arī: Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status 80., 82. punkts*).

Ievērojot minēto, lai piešķirtu bēgļa statusu saistībā ar personas politiskajiem uzskatiem, personai iespēju robežās ir jāpierāda, ka viņai šo uzskatu dēļ ir bail no vajāšanas. Tiesai ir jāvērtē, cik ticama ir saistība starp pieteicējas politisko viedokli, tā izpausmēm un vajāšanai pielīdzināmām sekām, ar kurām pieteicēja baidās saskarties Krievijā.

[7] Dažādās patvēruma lietas izskatīšanas stadijās pieteicēja norādīja, ka Krievijā viņai draudot politiski motivēta vajāšana. Pieteicēja norādīja, ka savus politiskos uzskatus ir paudusi netieši – palīdzot Ukrainas bēgļiem, ziedojot naudu. Tāpat par pieteicējas netiešo politiskā viedokļa paušanu ir uzskatāma viņas meitas vīra Latvijas televīzijā sniegtā intervija, kurā viņš pauda savus politiskos uzskatus, nosodot Krievijas karadarbības Ukrainas teritorijā.

[7.1] Vispirms tiesa norāda, ka lietā nav strīda par Krievijā notiekošo plaša mēroga citādi domājošo vajāšanu. Proti, atbilstoši Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras apkopotajai aktuālajai informācijai Krievijā politisku motīvu dēļ tiek vajātas vairākas sabiedrības grupas, proti, politiskie oponenti un disidenti, žurnālisti, cilvēktiesību aizstāvji un aktīvisti, protestētāji un pārējie cilvēki, kas aktīvi kritizē Krievijas uzsākto karu Ukrainā, vai arī kopumā aktīvi iestājas pret Krievijas varas iestāžu politisko kursu

(*sk. EUAA COI Report. Russian Federation – Political opposition , pieejams: https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_12_EUAA_COI_Report_Russian_Federation_Political_opposition.pdf ; EUAA.COU Query. The Russian Federation. Major developments regarding human rights and military service, 1 October 2023 to 8 November 2024, pieejams: https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2024_11_EUAA_COI_Query_Response_Q82_Russian_Federation_Major_developments_regarding_human_rights_and_m , šie uz turpmāk norādīti informācijas avoti ir pārbaudīti sprieduma sastādīšanas dienā*).

Ievērojot minēto, tiesa neapšauba pieteicējas norādīto par Krievijā notiekošo citādi domājošo vajāšanu. Tomēr tiesai ir jāvērtē pieteicējas individuālais gadījums, vai tieši viņai draud politiski motivēta Krievijas varas iestāžu vajāšana.

[7.2] Tiesa atzīst, ka pārvalde pārsūdzētajā lēmumā pamatoti norādīja, ka pieteicēja nav uzskatāma par tādu personu, kuras politiskie uzskati vai darbība būtu par pamatu viņas iespējamai politiskai vajāšanai Krievijā. Pieteicēja nav bijusi politiski aktīva, nav piedalījusies protesta akcijās, mītiņos, kā arī nav publiski izteikusi vai publicējusi savu politisko nostāju. No lietas materiāliem neizriet, ka izskatāmajā gadījumā būtu pamats konstatēt aktīvu pieteicējas politiskā viedokļa paušanu. Tāpat lietas materiāli nenorāda uz to, ka pieteicēja jau dzīvojot Latvijā būtu atklāti dalījusies ar savu politisko nostāju, līdz ar to nav pamata konstatēt arī to, ka pieteicējas *sur place* aktivitātes radītu risku nonākt Krievijas drošības iestāžu redzeslokā.

Vērtējot pieteicējas pieteikumā un tiesas sēdē norādīto, ka nevar izslēgt iespēju, ka Krievijā viņa varētu nokļūt situācijā, kurā būtu spiesta atklāt savu nostāju attiecībā uz Krimas reģiona piederību, vai arī būtu spiesta paust nosodījumu Krievijas veiktajām militārajām darbībām Ukrainā, tādējādi atklājot savu politisko nostāju un pakļaujot sevi politiski motivētas vajāšanas riskam, tiesa atzīst, ka šis pieteicējas pieminētais vajāšanas risks ir uzskatāms par hipotētisku, ņemot vērā viņas dzīves faktus, proti, nodzīvojusi Krievijā praktiski visu savu dzīvi, pēc tautības ir krieviete, neieņēma Krievijā tādus amatus un nestrādāja tādu darbu, kur viņai neizbēgami būtu jāapliecina lojalitāte Krievijas valdošajam režīmam un politikai, kā arī nav indikāciju, ka pieteicēja plāno strādāt šādos amatos vai darbā. Lietas materiāli neliecina, ka pieteicēja vispār kādreiz būtu aktīvi paudusi savu politisku viedokli un tāpēc tiesai nav objektīva pamata konstatēt, ka nonākšana Krievijā pēkšņi pamudinātu pieteicēju kļūt par politiski aktīvu pilsoni.

[7.3] Tāpat tiesa nevar piekrist pieteicējas argumentam, ka viņas znota un viņa uzņēmuma veiktais atbalsts Ukrainai ir uzskatāms par netiešu pieteicējas politiskās attieksmes paušanu un sava veida politisko aktivitāti. Kā jau tas tika minēts, nav pamata pieteicēju uzskatīt par politisko aktīvisti, politiskā viedokļa līderi, kura varētu ietekmēt savas paplašinātas ģimenes locekļus rīkoties viņai vēlamā veidā. Līdz ar to pieteicējas arguments, ka viņas znots un tā uzņēmums palīdzību Ukrainai būtu sniedzis pieteicējas ietekmē vai pat viņas uzdevumā, tiesas ieskatā, ir spekulatīvs. Tiesa jau iepriekš norādīja, ka neapšauba Krievijā notiekošo plaša mēroga citādi domājošo vajāšanu, tomēr tiesas rīcībā nav informācijas un arī pieteicēja izskatāmajā lietā nav sniegusi norādes uz objektīviem un pārbaudāmiem informācijas avotiem, kuru apliecinātu pieteicējas norādītos draudus politiski aktīvo pilsoņu Krievijā dzīvojošām sievasmātēm. Piemēram, plašsaziņas līdzeklis *Meduza*, un atsaucoties uz to arī vairāki Latvijas plašsaziņas līdzekļi, ziņoja par A. Navaļnija sievasmātes dalību viņa bērēs Krievijā, nesniedzot informāciju par individuāli uz A. Navaļnija sievasmāti attiecināmiem Krievijas varas iestāžu vajāšanas draudiem (*sk. Navalny's mother-in-law addressed crowd at his interment, called on media to stop 'spreading lies' about her daughter's relationship with Navalny's mother, pieejams: Meduza ; Delfi*). Tādējādi tiesai nav objektīva pamata konstatēt uz pieteicēju attiecināmus politiski motivētas vajāšanas riskus saistībā ar viņas znota vai tā uzņēmuma Latvijā veiktajām darbībām.

[8] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa nekonstatē pieteicējas vajāšanas riskus viņas politisko uzskatu dēļ. Pieteikums daļā par bēgļa statusa piešķiršanu ir noraidāms.

[9] Pieteicēja arī lūgusi piešķirt viņai alternatīvo statusu Latvijā. Līdz ar to tiesai jāizvērtē, vai pastāv priekšnoteikumi šāda statusa piešķiršanai.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 40.panta pirmo daļu uz alternatīvo statusu var pretendēt trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kuram nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar šā likuma 37.panta pirmo daļu un uz kuru neattiecas šā likuma 46. panta nosacījumi, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš pēc atgriešanās savā izcelsmes valstī varētu tikt pakļauts smagam kaitējumam un šā iemesla dēļ nespēj vai nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību. Patvēruma likuma 41.pants skaidro, ka smags kaitējums šā likuma izpratnē ir: 1) nāves soda piespriešana patvēruma meklētājam vai tā izpilde; 2) patvēruma meklētāja spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša attieksme pret viņu vai viņa necilvēcīga vai pazemojoša sodīšana; 3) smagi un individuāli draudi civiliedzīvotāja dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā.

[10] Vispirms tiesa konstatē, ka pieteicējai nedraud nāvessods vai tā izpilde, jo Krievijā nāvessods kā soda veids tiek saglabāts likumā, taču faktiski tas netiek izpildīts jau vismaz 10 gadus (*sk. arī: https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/eastern-europe-and-central-asia/russia/*).

Tāpat tiesa konstatē, ka pieteicējai, kura pirms izbraukšanas no Krievijas dzīvoja Omskā, kas ir uzskatāma par vietu Krievijā, uz kuru pieteicēja potenciāli varētu atgriezties, nedraudētu smagi un individuāli draudi dzīvībai vai veselībai plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā. Lai arī Krievija ir iesaistījusies militārajā konfliktā ar Ukrainu, šis konflikts norisinās vairāku tūkstošu kilometru attālumā no Omskas (*sk. piem. BBC. War in Ukraine ; Ukraine in maps: Tracking the war with Russia*).

[11] Pieteicēja dažādās patvēruma lietas izskatīšanas stadijās noradījām uz savām bažām par veselības aprūpi Krievijā. Lietā atrodas pieteicējas iesniegtie medicīniskie dokumenti – Valsts robežsardzes norīkojuma uz patvēruma meklētāja veselības stāvokļa pārbaudi ietvaros sniegts izraksts (*lietas 37.– 38.lapa*) un citi medicīniskie izraksti saistībā ar 2024. gada maijā pieteicējai veikto ceļa locītavas edoprotezēšanu (*lietas 40., 69.–70.lapa*). Minētie dokumenti neliecina par kādu specifisko pieteicējai nepieciešamo ikdienas medicīnisko aprūpi. Arī pati pieteicēja 2024. gada novembrī notikušajā personiskajā intervijā atzina, ka viņai nav nepieciešama pastāvīga ārstu uzraudzība, ārstus viņa apmeklējot divas reizes gadā, ikdienā viņa lietojot zāles paaugstinātā asinsspiediena mazināšanai (*lietas 29.lapa*).

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis norādīja, ka pieteicējai esot arī demences diagnoze, tomēr lietā nav iesniegti pierādījumi, kuri liecinātu par šo pieteicējai noteikto diagnozi. Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē izteica lūgumu tiesai izprasīt no Nacionālās psihiskās veselības centra informāciju par pieteicējas veselības stāvokli. Tiesa šo pieteicējas pārstāvja lūgumu noraidīja. Tiesa norāda, ka atbilstoši Patvēruma likuma 12. panta pirmās daļas 2. punktam, patvēruma meklētājam ir pienākums piedalīties sākotnējā intervijā un personiskajā intervijā, personīgi atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem un pēc iespējas drīzāk sniegt visu informāciju, kas nepieciešama, lai izskatītu iesniegumu un pieņemtu attiecīgu lēmumu. Pienākums pēc iespējas drīzāk sniegt visu informāciju attiecas arī uz patvēruma meklētāja pārstāvi. Tādējādi, gan ņemot vērā normatīvajos aktos nostiprinātos patvēruma meklētāja pienākumus, gan arī vadoties no patvēruma institūta būtības, personai, kura lūdz patvērumu, ir pienākums sniegt visu informāciju, kas attiecas uz apstākļiem, kuru dēļ tiek pieprasīts patvērums. Šāds pienākums ir arī loģiski saprotams, jo tikai pašai personai ir zināmi tie apstākļi, kas bijuši par pamatu izcelsmes valsts atstāšanai un starptautiskās aizsardzības lūgšanai. Lai gan, ņemot vērā, piemēram, uztraukumu, kas personai var rasties, ir iespējams, ka kāds apstāklis paliek nepateikts, tomēr šādos gadījumos persona var pēc savas iniciatīvas iestādei uz to norādīt vēlāk. Tāpat par papildus apstākļiem persona var informēt tiesu, norādot tos pieteikumā tiesai.

Ievērojot minēto, tiesai nav pamata apšaubīt pieteicējas pārstāvja vispārīgo apgalvojumu par pieteicējai diagnosticēto demenci. Vienlaikus, izvērtējot šo faktu kopsakarā ar pārējiem lietas materiāliem un tajos esošiem medicīniskiem izrakstiem, tiesai nav objektīva pamata konstatēt, ka šāda diagnoze ievērojami mainītu kopējo pieteicējas veselības stāvokli un iepriekš lietā jau konstatēto, ka pieteicējai pastāvīga ārstu uzraudzība nav nepieciešama.

[12] Kā to pārsūdzētajā lēmumā pamatoti norādīja pārvalde, Krievijas Konstitūcija garantē Krievijas pilsoņiem tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi un medicīnisko palīdzību, ko finansē no veselības budžeta, apdrošināšanas iemaksām un citiem ieņēmumiem. Ziņojumā norādīts, ka Krievijas veselības aprūpes sistēma ir mantojusi Padomju Savienības veselības aprūpes infrastruktūru, tai skaitā poliklīniku un slimnīcu tīklu daudzās Krievijas pilsētās. Atbilstoši izcelsmes valsts informācijas avotos pieejamai informācijai, kopš kara Ukrainā sākuma, Krievijā tiek novērots zāļu trūkums, minēto tendenci pamatā ietekmē no Rietumu valstīm importējamo zāļu apjomu drastiska samazināšana. Importētos medikamentus tiek mēģināts aizstāt ar Krievijā ražotiem aizstājējiem, daudziem Krievijas farmācijas uzņēmumiem nodrošinot iespēju palielināt ražošanu, tomēr pacienti sūdzas, ka Krievijā ražotas zāļu alternatīvas maksā tikpat, bet rada visdažādākās blaknes un dažos gadījumos nemaz nedarbojas (*sk. MedCOI Report:*

Medical Country of Origin Information Report - Russian Federation (September 2022), EUAA, 31., 34. lpp.; No cure for war. Almost 20% of lifesaving medicines have disappeared from Russian pharmacies. In some cities, that figure is as high as 64%, pieejams: Novaya Gazeta Europe).

No minētā izriet, ka zāļu imports no rietumu valstīm Krievijā ir ievērojami samazināts, tomēr daudzām zālēm ir Krievijā ražotas alternatīvas. Nav iespējams garantēt, ka pieteicēja varēs nopirkt visas tieši tās pašas zāles, ko viņa pērk Latvijā, tomēr lietā arī nav informācijas par to, ka pieteicējai ikdienā ir nepieciešamas tādas zāles, kas Krievijā nav pieejamas un tām nebūtu alternatīvas. Ievērojot minēto, tiesai nav pamata konstatēt, ka pieteicējai Krievijā nebūtu pieejama medicīniska palīdzība, vai arī tas sniegšana tiktu atteikta.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis īpaši akcentēja, ka Latvijā medicīnisko pakalpojumu kvalitāte ir ievērojami augstāka nekā Krievijā. Tiesai nav pamata apšaubīt pieteicējas pārstāvja izteikto apgalvojumu, tomēr salīdzinoši augstāka medicīnisko pakalpojumu kvalitāte Latvijā nav pamats piešķirt patvērumu tiem Krievijas pilsoņiem, kuri vēlas viņiem nepieciešamos medicīniskos pakalpojumus saņemt tieši Latvijā.

[13] Pieteicēja uzvēra, ka atgriežoties Krievijā viņa nonāktu necilvēciskos apstākļos, jo Latvijā par viņu rūpējas meita, savukārt Krievijā no radiniekiem dzīvo vienīgi pieteicējas 78 gadus vecs brālis, taču pieteicējai ar brāli esot pretēji politiskie uzskati.

Tiesa uzskata, ka lietas materiāli neliecina par objektīviem šķēršļiem pieteicējai atgriezties uz dzīvi Krievijā. Kā to personiskās intervijas laikā apliecināja pieteicēja, Omskā viņai joprojām pieder dzīvoklis, turklāt pieteicēja norādīja, ka viņai ir konts Krievijas bankā, kurā tiek ieskaitīta pieteicējai Krievijā maksājamā pensija. Šie apstākļi neļauj tiesai secināt, ka atgriežoties Krievijā pieteicēja nonāktu necilvēcīgos apstākļos. Tiesa nevar piekrist, ka atgriešanās savā dzīves vietā Krievijā pieteicējas gadījumā būtu pielīdzināma spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodam atbilstoši Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pantam, jo pieteicējai Krievijā būtu pieejama gan dzīves vieta, gan iztikas līdzekļi, gan arī medicīniska palīdzība. Tiesai ir cilvēciski saprotama pieteicējas vēlme dzīvot kopā ar savu meitu un tās ģimenei, tomēr lietas materiāli neliecina par objektīvu nepieciešamību pieteicējai dzīvot tieši Latvijā. Līdz ar to pieteicējas vēlme turpināt uzturēties Latvijā kopā ar meitas ģimeni nevar būt par pamatu starptautiskās aizsardzības piešķiršanai.

[14] Gan savos pieteikuma papildinājumos, gan arī tiesas sēdē pieteicēja vispārīgi atsaucās uz gadījumiem, kad patvēruma meklētājiem, piemēram, no Āfrikas valstīm, tiek piešķirts alternatīvais statuss, tādējādi pieteicējas gadījumā, atsakot viņai alternatīvā statusa piešķiršanu, tiek pārkāpts Administratīvā procesa likuma 6. panta noteikts vienlīdzības princips. Tiesa konstatē, ka ne pieteicēja, ne arī viņas pārstāvis nevarēja norādīt konkrētu piemēru, kurā būtu tikuši vērtēti pieteicējas individuālajiem apstākļiem līdzīgi apstākļi, kuri turklāt būtu atzīti par pamatu alternatīvā statusa piešķiršanai. Ievērojot minēto, tiesa šo pieteicējas izvirzīto argumentu uzskata par hipotētisku un noraida to kā nepamatotu.

[15] Apkopojot visu iepriekš norādīto, tiesa nekonstatē priekšnoteikumus pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[16] Papildus tiesa norāda, ka bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršana nav vienīgais juridiskais pamats iegūt uzturēšanās tiesības Latvijā. Ņemot vērā pieteicējas norādītos lietas apstākļus, tostarp arī to, ka pieteicējas tuvāko ģimenes locekļu starpā ir Latvijas pilsonību ieguvusi persona, pieteicējai varētu būt pamats vērsties pārvaldē Imigrācijas likuma kārtībā uzturēšanās atļaujas saņemšanai uz citiem pamatiem un tādējādi turpināt uzturēties Latvijas Republikā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīva procesa likuma 246.–251. pantu un Patvēruma likuma 49. panta sesto daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /Persona A/ (*/Persona A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu Latvijas Republikā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese Līga Biksiniece-Martinova